

Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasun Saila

Trantsizio Energetikoko Sailburuordetza

Eusko Jaurlaritza

Gaia: Laudioko eta Aiarako (Araba) udal-mugarteetako Ferosca I parke eolikoaren eta hari lotutako azpiegituren proiektuari eta ingurumen-inpaktuaren azterketa aldatuari.

Izena:

NAN zenbakia:

Jakinarazpenetarako helbidea:

Posta elektronikoaren helbidea:

Honako hau azaltzen dut:

LEHENA

2025eko urtarrilaren 31ko EHAA (21. zk.) eta 2025eko otsailaren 5eko ALHAOn (14. zk.) argitaratutako iragarkiaren bidez, jendaurrean jarri da Aiarako eremu funtzionaleko Laudio eta Aiarako udalerrietan FEROSCA I parke eolikoa instalatzeko administrazio-baimenaren eta ingurumen-inpaktuaren adierazpenaren espedientea.

BIGARRENA

Ferosca I 27 MWko potentzia instalatuko elektrizitatea sortzeko proiektu eolikoa da, eta horretarako, 6 aerosorgailu –4,5 MWko potentzia unitariokoak, 113 m-ko buje-altuerakoak eta 195 m-ko guztizko altuerakoak– instalatuko dira, bai eta 113 m-ko altuera duen estazio meteorologikoa, aerosorgailuen arteko konexiorako 30 kV-ko transformadoreak eta azpiegitura elektrikoa ere; ebakuazio-azpiegiturari dagokionez, honako hauek izango ditu: Aiarako udalerrian kokatutako sekzionamendu-zentro bat, eta "S T Aiala30.000" azpiestazioraino doan 30 kV-ko lurpeko linea.

Parke eolikoaren poligonalaren eta ingurumen-inpaktuaren azterketaren arabera, 680 ha-ko landa-lurzoru elektrizitate-ekoizpeneko jarduera ekonomikoetarako lurzoru bihurtuko da, teknologia eoliko berriztagarriaren bidez elektrizitate-banaketa sarera gehituko den energia elektrikoa sortzeko. Lurzoru horrek Laudio (356 ha), Aiara (303 ha) eta Okendo (22 ha) udalerriei eragiten die.

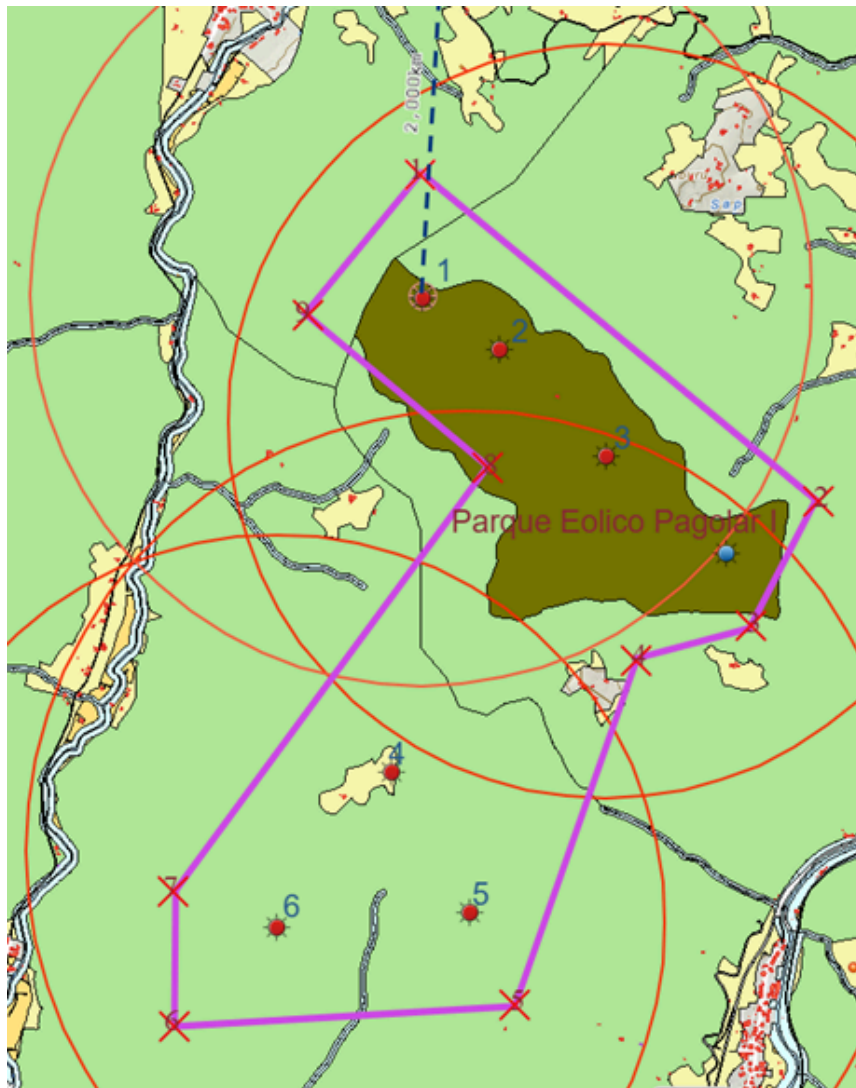
HIRUGARRENA

Ferosca I parke eolikoaren proiektuak ez du hirigintza-bateragarritasunari buruzko beharrezko txostenik.

Zentral eolikoaren hirigintza- eta lurralde-plangintzarekin bat etortzeari dagokionez, GEOEUSKADIren bisoreak ematen duen informazioak agerian uzten du haren kokapenak lurzoru urbanizaezinei eragiten diela, eta Laudioko Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren arabera, hiru eoliko eta Ferosca I-eko estazio meteorologikoa lurzoru urbanizaezin

gisa sailkatutako lurzoruan daude, eta "paisaia-babes bereziko eremu" gisa kalifikatuta; babes bereziko eremu horietan, Hiri Antolamenduko Plan Orokorraren 2.5.20 artikuluan ezartzen denez, debekatuta dago "oin berriko obra mota guztiak, publikoak izan ezik...", eta Ferosca I instalazio eolikoa titulartasun pribatukoa da.

Gainerako hirurak Aiarako hirigintza-araudiak arautzen dituen Pagonabarra, Andarriaga eta Aranguren gailurren inguruko baso-eremu batean daude.

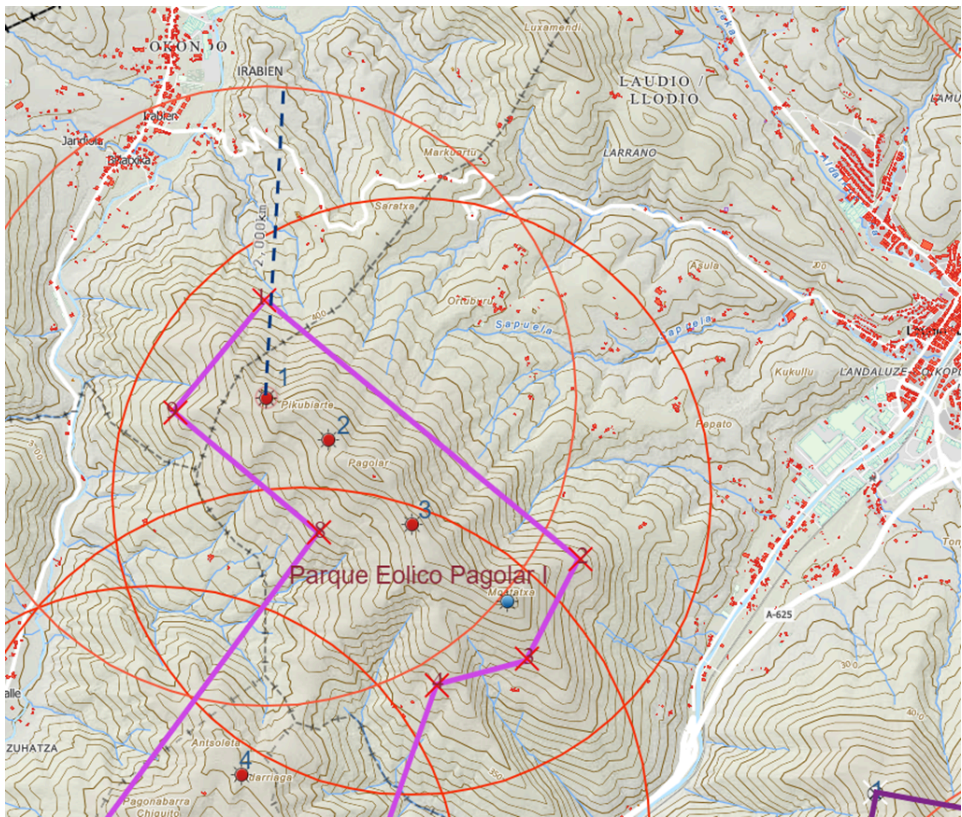

Lurzoru urbanizaezinaren kalifikazioa, Ferosca I parke eolikoari dagokionez. Iturria: Udal-plana. Geoeuskadi bisorea (2025. urtea)

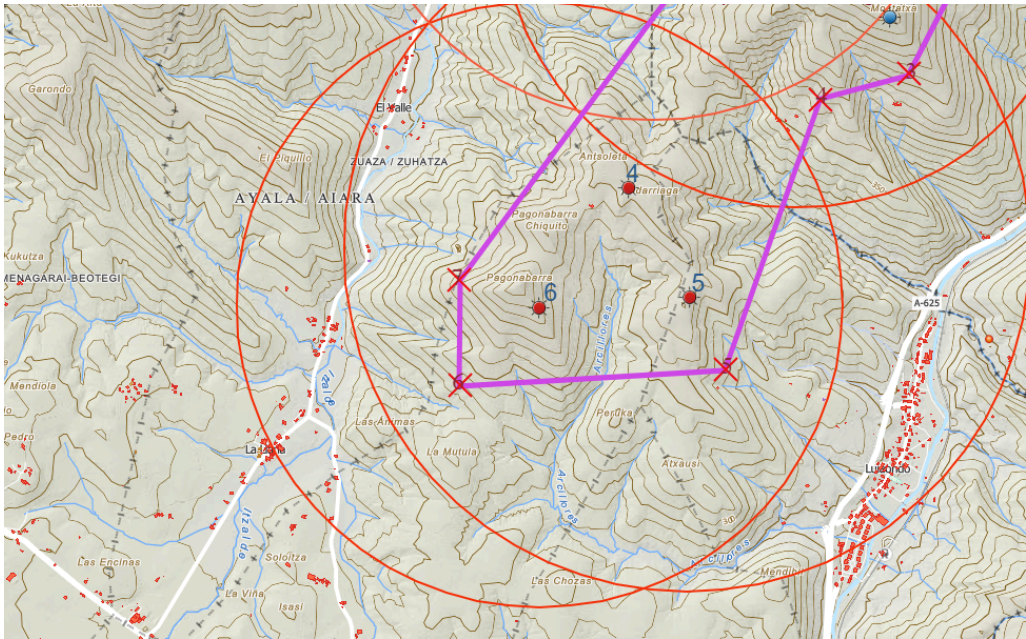
Aialako Lurralde Plan Partzialaren 2020. urteko jarraipen-txostena Lurralde Antolamenduko Zuzendaritzak egin zuen, baina ez du tratamendu espezifikorik. Txosten horrek iraganean jasan duen degradazioa du abiapuntu, bereziki Nerbioi harana, eta hura hobetzeko beharra. Paisaiari eragiten dioten neurriak ere identifikatu dira, hala nola "Ardatz Teknopolitanoaren" nukleoen tratamendua. Hobekuntza moduan Nerbioiko Parke Lineala, "Sare Berdea", "Atsedeenlekuak" eta abar bezalako elementuak proposatzen dira. Paisaia eremu funtzionalaren aukera integral gisa aintzat hartu beharko litzateke, kalitatezko lurraldea eta bizi-kalitatea eskaini ahal izateko.

Energiaren esparruan, ez da aurreikusten izapidetzen ari diren 4 parke eolikoaren garapena: Larragorri, Ferosca I, Ferosca II eta Las Americas, ezta eraiki nahi diren 20 zentral fotovoltaikoena ere: 11 Aiarako udalerrian, 11 Amurrión eta 2 Urduñan.

Ferosca I parke eolikoari dagokionez, Aiaraldeko eremu funtzionalean kokatzeak eskualdeko paisaia goitik behera aldatzea ekarriko du, baita instalazio elektrikoek biztanleen osasunean eta bizi-kalitatean nahi ez dituzten ondorioak eragitea ere.

1. planoak.- Ferosca I parke eolikoaren iparraldeko eta 1, 2, 3 aerosorgailuen eta estazio meteorologikoen talka-eremuak. Inpaktuek, zaratak, itzal titilanteek eta paisaia-itzalez eragindako eraikinak.

2. planoak.- Ferosca I parke eolikoaren hegoaldeko eremua eta 4, 5 eta 6 aerosorgailuen inpaktu-eremuak. Inpaktuek, zaratak, itzal titilanteek eta paisaia-itzalez eragindako eraikinak. Lerro moreak parke eolikoaren poligonalaren mugak adierazten ditu, adierazitako puntu lodi gorriak aerosorgailuak dira, eta gainerako puntuak hiriguneetako, herriguneetako eta landa-auzoetako etxebizitzetara eta eraikin isolatuak dagozkie.

ALEGAZIOAK

1.- Informazio-eskubideari buruz

Ferosca I parke eolikoaren izapideak, proiektu teknikoarekin eta ingurumen-inpaktuaren azterketa aldatuarekin batera aurkeztutakoak, ez ditu kontuan hartzen eta/edo ezkutatu egiten ditu inpaktuen analisisian Eusko Jaurlaritzako Industria Saila Aiarako Eremu Funtzionalean izapidetzen ari den hiru parke eolikoaren ondorio sinergiko edo metagarriak. Gainera ez zaie erantzun 2024ko martxoan proiektuari eta ingurumen-inpaktuaren azterketari buruz aurkeztutako alegazioei.

Hauek dira hiru parke eoliko horiek:

- Las Américas, zeinak 200 m-ko altuerako eta 35 MWko potentziako 6 aerosorgailu baititu eta 172 Ha-ko eremua okupatuko baitu.
- Ferosca II, 200 m-ko altuerako eta 27 MWko potentziako 6 aerosorgailu baititu, eta 782 ha-ko eremua okupatuko baitu.
- Eta Larragorri, zeinak 200 metroko altuerako eta 22,5 Mw-ko potentziako 5 aerosorgailu eta 164 ha-ko eremua okupatuko baitu.

Guztira, instalazio gehiago jartzen ez badizkigute, 1i eragingo lioke. 798 Landa-lurzoruaren ha.

Energia Berriztagarrien Lurralde Plan Sektoriala izapidetze-fasean dago, eta ez du zehazten "kokapen-eremu hautatu" (ZLS) gisa kalifikatutako eremuetatik kanpo dauden parke horien kokapena. Aiarako Eremu Funtzionalean kokapen-eremu hautatu gisa proposatutako kokaleku bakarra Laudioko udalerrian dago, Ferosca I-etik iparraldera, Ganekogorta mendiaren inguruetan, Arrigorriaga Bizkaiko udalerriarekin muga egiten duten gailurren artean, baina ez du informaziorik eskaintzen, ez potentziari, ez aerosorgailu-kopuruari, ez horien ezaugarriei buruz.

Duela urtebete (2024ko martxoaren 23an) aurkeztutako eta jendaurrean jarritako Ferosca I proiektuaren dokumentazioa aldatzeko arrazoiak azaldu gabe, dokumentazioa aldatu eta berriro izapidetu da Ferosca I parke eolikoa.

Horrek eragotzi egiten du herritarren parte-hartzea. Ez diote erantzun aurkeztutako alegazioari, eta ez dute informaziorik eman proiektua eta hasierako ingurumen-inpaktuaren azterlana aldatzen dituzten alderdien gainean. Herritarrek parte hartzeko duten eskubidea eragotzi nahi dute; halaber, ez diete inolako informaziorik eman proiektuaren eraginpean diren Laudioko eta Aiarako udalei, proiektu berriari eta haren ingurumen-inpaktuari buruzko jakinarazpena eta informaziorik jaso ez dutela adierazten baitute.

Industria Sailak oraindik ez die erantzun proiektuari egindako salaketei, eta 1845 orrialdeko ingurumen-azterketa berri bat aurkeztu du jendaurrean, alegazioak aurkezteko 30 egun balioduneko epea ezarrita, eta aldizkari ofizialean baino ez du iragarri. Prozedura horrek urratu egiten du uztailaren 18ko 27/2006 Legea, ingurumenaren arloan informazioa eskuratzeko, parte-hartze publikorako eta justiziara jotzeko eskubideak arautzen dituenak.

Abiatu nahi duten izapidetze horrek ez du betetzen ingurumenaren, hirigintzaren eta lurraldearen arloko legezkotasuna; Eusko Jaurlaritzako Industria Sailak, izapidetzeko eskumena duen organoak, ez dio eskatu Ferosca I proiektuaren sustatzaileari proiektua hirigintza- eta lurralde-araudiarekin bateragarria dela egiaztatzen duen ziurtagiria aurkezteko, ez eta Laudioko eta Aialako udalei jarduera sailkaturako lizentziaren aurretiazko eskaera egiteko ere.

Laudioko udalerriko hirigintza-araudian babes bereziko lurzoru gisa kalifikatutako lurzoru urbanizaezin batean hiru aerosorgailu, dorre meteorologikoa eta ekoiztako elektrizitatea ebakutzeko instalazioak instalatu nahi dira.

Instalazio horiek ezarri nahi izatea, Lurraldeko hirigintzaren eta ingurumenaren arloko araudia betetzen direla justifikatu gabe, administrazio-izapidetze hori indarrean dagoen ordenamendu juridikoaren aurkako prozesu bihurtzen du, beharrezkoa den prozedura bete gabe erabaki baita eta, ondorioz, erabateko deuseztasun-akatsa du.

2.- 2024ko martxoan Ferosca I-eko proiektuari eta ingurumen-inpaktuaren azterketari aurkeztutako alegazioa

2024ko martxoan Herri Administrazioaren Erregistro Orokorrean aurkeztu ziren alegazio-dokumentuen erantzunik jaso ez dugunez, aurkeztutzat jotzen dut jendaurreko erakustaldiaren izapide berri honetan, eta kontuan hartzea eskatzen dut Ferosca I proiektuari egindako alegazioen eduki osoa.

3.- Ferosca I parke eoliko aldatuaren eta hari lotutako instalazio elektrikoaren eragina Audio, Aiara eta Okondo udalerrietako osasunean eta bizi-kalitatean

Proiektu aldatuarekin batera doan ingurumen-azterlanean ez dira kontuan hartu Energia Berriztagarrien Lurralde Plan Sektorialeko dokumentazioan energia berriztagarrien instalazio-proiektuetarako proposatutako ingurumen-inpaktuaren azterketen irizpideak eta gutxieneko edukiak.

2021eko urrian, Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak Ingurumen Inpaktuaren Azterlanen gutxieneko edukiak zehaztu zituen; hain zuzen, hiru eranskin hauek jasotzen zituen: Parke eolikoetan egin beharreko hegaztiei eta kiropteroei buruzko aurretiazko azterketak, hegaztien eta kiropteroen gaineko eraginaren ingurumen-jarraipena eta paisaia-integrazioari buruzko azterlanaren edukia. Eskakizun horiek ez daude jasota aldatutako ingurumen-azterketan.

3.1.- Ingurumen-inbentarioarekin lotutako gabeziak

Bestalde, falta da EAEko lurralde-antolamenduan paisaia babestu, kudeatu eta antolatzeari buruzko ekainaren 3ko 90/2014 Dekretuak ezarritako proiektuaren Paisaia Integrazioaren Azterlana. Dokumentuak ez du betetzen Euskal Autonomia Erkidegoko paisaia-integrazioaren azterlanak egiteko Eusko Jaurlaritzak argitaratutako gidan ezarritako metodologia. Parke eolikoaren kasu espezifikoari dagokionez, eragin bisual handia dutenez, I. eranskinen III. gehigarriko (Parke eolikoaren paisaia integratzeko aurretiazko azterlanak) paisaiari buruz zehaztutako gomendioei jarraitu behar litzaieke.

3.2 Inpaktuen identifikazioari eta balorazioari buruzko gabeziak

Hegaztien eta Kiropteroen Aurretiazko Azterlanaren prozedurak eta emaitzak falta dira, bai eta paisaia integratioko Azterlanaren emaitzak ere, zeinak Aiarako Eremu Funtzionalean duten eragina jaso beharko bailukete.

"Itzal dardarakorrak" (shadow flicker) inguruko eremu biztanledunetan duen eragina aztertzea falta da. Bost puntu "ez oso esanguratsuetan" baino ez dira egin azterlanak, eta horietako hirutan gairitu egin dira esposizio-denbora onargarriak. Gainera, ez da aurreikusten Larrazabal, Malkuartu, Gorostiza eta Garrastatxu auzoetan, batez ere, onargarriak baino askoz ere esposizio-denbora luzeagoa jasango luketen etxebizitzaren eta laborantza-eremuen kopuru handia, aerosorgailuekiko 1600 metroko distantzian baitaude.

Aerosorgailuetatik hurbilen dauden eraikinen zarata-mailak eta espero diren zarata-mailak aztertzeke daude, 2 km-arte gehienez, batez besteko haize-baldintzetan eta baldintza txarretan. Datuak hartzeko metodologiari buruzko gabeziak ere daude. Emaitzak zarata-mapetan islatuko dira eta mapa horiek proiektuaren aurreko egoeran dagoen zarata-maila kontuan hartuko dute.

Zarataren azterketa A motako eremu akustikoaren motarekin bat egin behar zuen, G motako eremu akustiko gisa, horiek baitira kutsadura akustikoaren aurkako babes berezia behar duten naturguneak. Izan ere, hegaztien eta kiropteroen azterlanean islatzen denez, proiektuaren eremua mehatxupeko espezieen euskal katalogoko hainbat espezie hazteko eremua da.

Nolanahi ere, kontuan hartu behar dira inguruan diren beste azpiegitura batzuek zer ondorio sinergiko eta/edo metagarri eragin ditzaketen ingurumen-faktoreetan, arreta berezia jarririk konektibitate ekologikoaren gaineko inpaktuari.

Proiektuaren garapenak eta ustiapenak suteak itzaltzeko logistikan izan dezakeen eragina ere ez da aztertu.

4.- Ferosca I parke eolikoaren eragina Audio, Aiara eta Okondo udalerrietako osasunean eta bizi-kalitatean.

Zarata da aerosorgailuek pertsonengan duten inpaktu nagusia, besteak beste loaren kalitatean; era berean, gorreria, akufenoak, bertigoak, zorabioak, zefaleak, migrainak, suminkortasuna eta bizi-kalitatearen narriadura ere eragiten ditu. Zarata handitu egiten da aerosorgailuak hurbil daudenean eta areagotu egiten da haizearen abiadura handia denean; zaratak aldatu egiten dira haize-boladekin.

Zarata entzunezina, bai eta turbina eolikoek sortutakoa, infrasoinuak, ultrasoinuak eta behe-maiztasuneko uhinak (20 Hz-tik beherakoak) ere kilometrotara hedatzen dira, etxebizitzetako hormak eta leihoak zeharkatuz. Arrisku-distantzia handitu egiten da aerosorgailuen altuera, kopurua eta eraginkortasuna handitzen badira, eta, gure kasuan gertatzen den bezala, bizitegitarako hiri-eremuetatik 2 km baino gutxiagora edo baserrietatik 700 m baino gutxiagora kokatzen badira.

Argi-kutsadurak eta eguzki-argia turbinetako hegaletan tartekatzen denean sortzen diren **itzal aldizkakoak eta erreplikakorrak** estres handia sortzen dute, eta haien inpaktua ebaluatu egin behar da.

Gainera, aerosorgailuen hegalean errotazioak oszilazioak sortzen ditu komunikaziorako erabiltzen diren transmisorearen eta hartzailearen arteko seinale elektromagnetikoetan, eta horiek ere kontuan hartu behar lirateke aerosorgailuen kokalekua ebazteko orduan.

Azkenik, esan behar da proiektu batek ondorio arriskutsuak izan ditzakeenean, **zuhurtziaren printzipioaren** arabera ebaluatu behar dela, arrisku horiek ebaluazio zientifiko eta objektibo baten bidez identifikatuta badaude eta eta arriskuak ziurtasunez zehaztu ezin badira. Osasun Publikoari buruzko urriaren 4ko 33/2011 Lege Orokorren 3. artikulua zuhurtzia-printzipioaz zehazten duenez, jarduera batek biztanleriaren osasunean eragin larria izan dezakeela zantzu oinarritudunak badaudejarduera etetea, debekatzea edo mugatzea ekarriko du, , nahiz eta arriskuari buruzko ziurgabetasun zientifikoa izan.

Zentral eolikoek, eguzki-zentralek eta horiei lotutako goi-tentsioko instalazio elektrikoek osasunean eragiten dituzten afekzioek lotura argia dute jendea bizi den etxebizitza edo eraikinetara edo lantokietara dagoen distantziarekin, bai eta pertsonen haien eraginpean jasaten duten denborarekin ere. Gure ingurune geopolitikoko herrialde askotan gai honi buruzko erabakiak hartu dira dagoeneko: instalazio mota horiek etxebizitzetatik ahalik eta gehien urruntzea eta herriguneetatik gertu dauden tentsio altu eta oso altuko linea elektrikoaren instalazioa mugatzea. Banakoek, auzo-kolektiboek, auzo-mendietako erkidegoek, kontzejuek, talde ekologistek eta kaltetutako auzokideak behin eta berriz egindako kexa, alegazio eta prozesu judizialen garrantzia eta oinarria frogatuta geratu da administrazio publikoaren aldetik.

Amaitzeko, instalazio eoliko eta fotovoltaiko horiek ez lirateke onura publikokoak direla deklaratu behar, osasunaren eta ingurumenaren arloko agintaritzarekin batera argiro frogatuta eta adostuta izan ezean horrelako instalazioek ez dutela kalterik sortzen osasun publikoan, ingurumenean edo baliabide naturaletan.

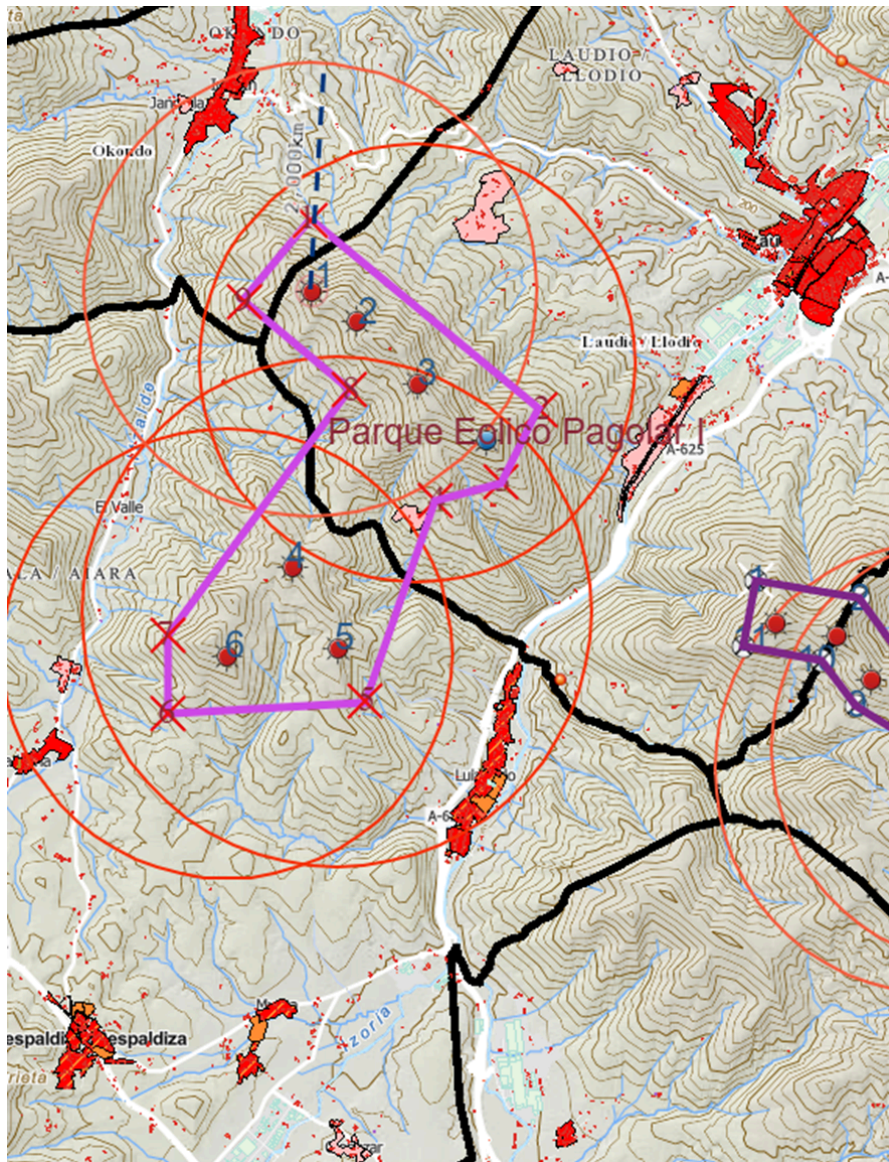
Eusko Jaurlaritzako Industria Saila Audio, Okondo, Amurrio eta Aiarako udalerrietan izapidetzen ari den proiektu eoliko eta fotovoltaiko ugariak –Ferosca II, Larragorri eta Las Américas parke eolikoek– Industria eta Lurralde Antolamenduko agintarien aldetik zuhurtziaren printzipioa aplikatzea eskatzen dute, aurkeztutako azterlanean ez baitago azaltzen pertsonen osasunari eta ingurumenari kalterik eragingo ez zaiola.

Ferosca I parke eolikoak eragin larria du ingurumenean, hirigintzan, paisaian eta ekonomian; izan ere, tokiko etxebizitzek balioa galduko dute, Aiarako paisaia naturala aldatuko dute, eta egungo paisaia guztiz eraldatuko dute, inguruko gailurretan 200 m-ko 23 aerosorgailu kokatuko baitira. Gainera, nekazaritza- eta abeltzaintza-eremuetan eta landazabalean 20 parke fotovoltaiko jarriko dira hautatutako eremuetan, eta beste zenbait hautatu gabeko eremuetan.

Gure landa-paisaia energia eolikoa eta fotovoltaikoa sortzeko parke tematiko bihurtuko dugu, haren ezaugarri kultural eta identitarioa galdua.

Egoera horrek nekazaritza, basogintza eta abeltzaintzako bizimodu tradizionala zapuztuko du. Gure lurra, gure bizitza eta gure ondarea sostengatu dituen baserritar bizimodua desagerraraziko du. Aerosorgailuen inguruko 2000 m-ko eremuan eraldatuta geratuko den bizitza asko dago, eta biztanleen duintasuna urratuta geratuko da.

Ferosca I parkearen inguruko hiri-lurzoruen, herriguneen, landa-auzoen eta eraikin isolatuen egoera. Ingurumen-inpaktuaren azterlanak ez ditu aipatzen ukituko diren hiri-asetamenduak. Laudion: Gardea, Ibarra, Andikoa, Malkuartu, Larrazabal, Orueta, Lekanda eta Gorostiza. Aiarako udalerrian: Luiaondo, Ugarte, Murga, Done Bikandi, Arespalditza, Jauregibengo, La Llana, La Magdalena, El Valle, Zalogorta eta La Concepción. Okondoko udalerrian: Billatxika, Jandiola, Irabien, Olariaga...

Horregatik guztiagatik,

Behean sinatzen dudan honek ESKATZEN DIOT Industria, Trantsizio Energetiko eta Jasangarritasun Sailari idazki hau aurkeztutzat har dezala, bertan adierazitako alegazioak egindakotzat, eta horiek kontuan hartuta, EZ DEZALA BAIMENDU Ferosca I parke eolikoaren instalazioa Laudio, Aiara eta Okondoko udalerrietan.

.....n, 2025eko martxoaren .....

Izpta.